

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยคณะรัฐมนตรีชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติรับหลักการในวาระที่ ๑ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ จากนั้นมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๒๙ คน โดยมีกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน และมี กำหนดเวลาพิจารณา ๔๒ วัน

ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย จากนั้นส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๓ ก วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่มาตรา ๕๔ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีโดยให้กองทุนมีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มีเนื้อหารวม จำนวน ๕๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามศัพท์ ได้แก่ ความเสมอภาคทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ครู ค่าเล่าเรียน สถานศึกษา การฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ค่าครองชีพ เด็กปฐมวัย กองทุน สำนักงาน คณะกรรมการ คณะกรรมการประเมินผล ผู้จัดการ พนักงาน และ ลูกจ้าง (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสมอภาคทางการศึกษา และมีวัตถุประสงค์อื่นตามที่บัญญัติ โดยการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวกองทุนจะดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นของ รัฐหรือภาคเอกชนในการดำเนินการก็ได้ (มาตรา ๖)

๓. กำหนดให้กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ (มาตรา ๗)

๔. กำหนดให้ผู้บริจาคเงินให้แก่กองทุนมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาค ไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเช่นเดียวกับการบริจาคเพื่อการศึกษาตามประมวลรัษฎากร (มาตรา ๘)

๕. กำหนดให้กองทุนเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่น โดยเงินและทรัพย์สินของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (มาตรา ๙)

๖. กำหนดให้กิจการของกองทุนไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมาย ว่าด้วยเงินทดแทน (มาตรา ๑๐)

๗. กำหนดอำนาจกระทำการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน (มาตรา ๑๑)

๘. กำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินของกองทุน (มาตรา ๑๒)

๙. กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ขาดแคลน ทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน (มาตรา ๑๓)

๑๐. กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา กองทุนจะดำเนินการเองหรือจะร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นก็ได้ โดยให้กองทุนมีอำนาจสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่หน่วยงานดังกล่าวได้ตามที่ คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๑๔)

๑๑. กำหนดให้ในการดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย หรือค้นคว้า แนวทางในการพัฒนาครู กองทุนจะดำเนินการเองหรือจะร่วมกับหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นหรือ สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการให้ก็ได้ และในกรณีที่สมควรจัดตั้งสถาบันต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครู กองทุนจะดำเนินการจัดตั้งเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐหรือภาคเอกชนดำเนินการก็ได้ (มาตรา ๑๕)

๑๒. กำหนดให้เงินที่ผู้รับทุนได้รับมาจากกองทุนเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ค่าครองชีพ และทุนเพื่อการฝึกอบรม ให้ถือว่าเป็นเงินรางวัล เพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยาการ ตามประมวลรัษฎากร (มาตรา ๑๖)

๑๓. กำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินของกองทุนต้องเป็นไปอย่างคุ้มค่า เพื่อประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา และมีมาตรการป้องกัน การทุจริตที่เหมาะสม รวมทั้ง กำหนดหลักเกณฑ์ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของกองทุน (มาตรา ๑๗)

๑๔. กำหนดให้ทรัพย์สินของกองทุนที่ใช้หรือได้มาเพื่อการดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีการบังคับ ทางปกครอง และบุคคลใดจะยกอายุความหรือระยะเวลาในการครอบครองขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับกองทุน ในเรื่องทรัพย์สินของกองทุนมิได้ (มาตรา ๑๘)

๑๕. กำหนดให้มี “คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาค ทางการศึกษา” จำนวน ๑๗ คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๗ คน กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๘ คน และผู้จัดการกองทุนเป็น กรรมการและเลขานุการ (มาตรา ๑๙)

๑๖. กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความ เสมอภาคทางการศึกษา (มาตรา ๒๔)

๑๗. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของ ประธานกรรมการและกรรมการ และค่าตอบแทนของอนุกรรมการและคณะทำงาน (มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

๑๘. กำหนดให้กองทุนต้องจัดให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อบันทึก รายการทางบัญชีและแสดงผล การดำเนินงานและฐานะการเงินของกองทุนโดยถูกต้อง โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป (มาตรา ๓๙)

๑๙. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษา เงินของกองทุน โดยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑)

๒๐. กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานของกองทุน ทุกรอบการประเมิน ๓ ปีโดยก่อนครบกำหนด ๓ ปีไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เสนอต่อคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล การดำเนินงานของกองทุน จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๕ คน และให้คณะกรรมการประเมินผล รายงานผลการประเมินให้คณะรัฐมนตรีทราบภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันสิ้นรอบการประเมิน และเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบให้แจ้งให้กองทุนทราบและให้กองทุนเผยแพร่ ให้ประชาชนทั่วไปทราบ (มาตรา ๔๕)

๒๑. กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่และอำนาจกำกับและดูแลการดำเนิน กิจการของกองทุน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และให้สอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ นโยบายของ รัฐบาล และ มติคณะรัฐมนตรีโดยให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้กองทุนดำเนินการใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ (มาตรา ๔๗)

๒๒. กำหนดให้กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง และเงิน งบประมาณของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับ สำนักงานส่งเสริมสังคม แห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนตามระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ ว่าด้วยการจัดตั้ง สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ นี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัตินี้แต่ไม่รวมถึงหนี้ตามที่ มาตรา ๔๘ วรรคสองบัญญัติไว้ และให้โอนเงินงบประมาณประจำปี ๒๕๖๑ ที่ตั้งไว้ตามแผนงานและโครงการ ของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนที่คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการ สร้างเสริมสุขภาพให้ความเห็นชอบแล้วทั้งหมดให้แก่กองทุน (มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙)

๒๓. กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างซึ่งโอนมาตามมาตรา ๔๘ ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เท่ากับ ที่เคยได้รับอยู่เดิมไปพลางก่อน โดยให้เบิกจ่ายจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพจนกว่าจะได้บรรจุ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสำนักงานกองทุน (มาตรา ๕๐)

๒๔. กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาค ทางการศึกษา นายกรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาปฏิบัติงานให้แก่สำนักงาน กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นการชั่วคราวได้คราวละไม่เกิน ๔ ปีโดยให้นับระยะเวลา ที่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติงานดังกล่าว เป็นระยะเวลาปฏิบัติราชการให้แก่ ต้นสังกัดเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นให้แก่ผู้นั้น (มาตรา ๕๑)

๒๕. กำหนดให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความ เสมอภาคทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ โดยให้คณะรัฐมนตรีรับฟัง ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบการแต่งตั้งประธาน กรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๑๙ (๒) และ (๓) และในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดังกล่าว ให้คณะกรรมการส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๓ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน (มาตรา ๕๒)

๒๖. กำหนดให้ในวาระเริ่มแรกให้ผู้จัดการสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ตามระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วย

การจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นผู้จัดการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕๓)

๒๗. กำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาออกระเบียบตามมาตรา ๒๔ (๖) และ (๗) ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๕๒ (มาตรา ๕๔)

๒๘. กำหนดให้รอบการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามมาตรา ๔๕ ให้เริ่มนับปีถัดจากปีที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นปีที่หนึ่ง (มาตรา ๕๕)

๒๙. กำหนดให้นำระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน และการบริหารงานบุคคลที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมาใช้บังคับแก่การใช้จ่ายเงินและการบริหารงานบุคคลของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยโดยอนุโลม (มาตรา ๕๖)

นางสาววรรณวิษั สว่างแจ้ง / จัดทำ